

ADVIES

Memorandum tariefmethodologie « water »

21 februari 2019

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	31 januari 2019
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Aanvraag behandeld op	11 februari 2019
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting van	21 februari 2019

Vooraf

De Raad heeft de volgende adviezen uitgebracht die met het behandelde thema verband houden :

- Het advies van 18 januari 2018 betreffende het ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van diverse besluiten inzake tarieven in de watersector ([A-2018-003-ESR](#));
- Het advies van 22 december 2016 betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de ordonnantie van 8 september 1994 houdende oprichting van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2016-093-ESR](#));
- Het advies van 19 mei 2016 betreffende het ontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2016-037-ESR](#));
- Het advies van 17 september 2015 betreffende het ontwerp van besluit tot vaststelling van een opvolging- en rapporteringstool met het oog op evaluatie van de reële kostprijs van het water in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2015-053-ESR](#));
- Het advies van 21 januari 2016 betreffende het milieueffectenrapport van het Maatregelenprogramma van het tweede Waterbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2016-2021) ([A-2016-006-ESR](#));
- Het advies van 16 januari 2014 betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot coördinatie van de openbare-dienst opdrachten van de operatoren en actoren bij de uitvoering van het waterbeleid en tot oprichting van een comité van watergebruikers ([A-2014-010-ESR](#));
- Het advies van 19 mei 2011 betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende het deel van de inkomsten afkomstig van de tarifiering van water voorbehouden voor doeleinden inzake internationale solidariteit ([A-2011-014-ESR](#));
- Het advies van 28 april 2011 betreffende het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 28 februari 2008 houdende het deel van de inkomsten afkomstig van de tarifiering van water voorbehouden voor maatschappelijke doeleinden ([A-2011-009-ESR](#));
- Het advies van 28 oktober 2010 betreffende het ontwerp van waterbeheersplan : ontwerp van maatregelenprogramma en voorstel van bestek van het milieueffectenrapport ([A-2010-034-ESR](#));
- Het advies van 18 maart 2010 betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid en tot wijziging van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu ([A-2010-004-ESR](#));
- Het advies van 18 december 2008 betreffende het ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van een gestandaardiseerd boekhoudplan van de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ([A-2008-042-ESR](#));

- Het advies van 15 mei 2008 betreffende het ontwerp van besluit houdende het deel van de ontvangsten afkomstig van de watertarifiering bestemd voor doeleinden inzake internationale solidariteit krachtens artikel 38, § 5 van ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2008-021-ESR](#));
- Het advies van 18 oktober 2007 betreffende het voorontwerp van besluit houdende het deel van de inkomsten afkomstig van de tarifiering van water voorbehouden voor maatschappelijke doeleinden krachtens artikel 38, §4 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2007-027-ESR](#));
- Het advies van 18 oktober 2007 betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2007-026-ESR](#));
- Het advies van 29 juni 2006 betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2006-009-ESR](#));
- Het advies van 27 mei 2004 betreffende het voorontwerp van ordonnantie tot opstelling van een kader voor het waterbeleid ([A-2004-017-ESR](#)).

Advies

1.1 Methodologie en raadplegingen

De organisatie van deze raadpleging komt tegemoet aan de herhaaldelijke vraag van de Raad om erover te waken dat de sociale gesprekspartners worden geraadpleegd bij de opstelling van de tariefmethodes en indien BRUGEL een beslissing dient te nemen over tariefvoorstellen die door de wateractoren worden voorgelegd.

De Raad verwelkomt dan ook de organisatie van een raadpleging die voorafgaat aan de concrete uitwerking van het voorstel van tariefmethodologie “water”. Hij neemt er tevens akte van dat zijn advies eind 2019 opnieuw zal worden ingewonnen over dit voorstel van tariefmethodologie.

De Raad stelt bovendien vast en staat positief tegenover het feit dat BRUGEL in het kader van zijn denkproces over de tariefmethodologie “water” is overgegaan tot een onderzoek van de voorzieningen in het Vlaamse en Waalse gewest.

1.2 Tarifiering

De Raad herinnert eraan dat hij bijzondere aandacht besteedt aan de waterprijs, en onderstreept het belang van de kwestie van de waterprijs voor de werkingskost van de bedrijven en het budget van de huishoudens. Hij staat in dit opzicht positief tegenover het feit dat een verbetering van de prestaties van de operatoren wordt overwogen om de beheerskosten te drukken die in de watertarifiering worden doorgerekend. Het lijkt hem met name nodig om te werken aan een grotere toenadering tussen VIVAQUA en de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer.

Naleving van het beginsel van de “reële kostprijs”

Het beginsel van de “reële kostprijs van water” is opgenomen in artikel 5, 43° van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid. De reële kostprijs wordt hierin als volgt gedefinieerd : “*alle kosten van de waterdiensten die moeten worden geïdentificeerd om rekening te kunnen houden met het beginsel van terugwinning van de kosten*”. Krachtens artikel 38, §2 van dezelfde ordonnantie moet de reële kostprijs “*volledig worden gedekt door twee bronnen van*

financiering : enerzijds de prijs van het water die wordt gefactureerd aan de gebruikers en anderzijds een financiële participatie van het Gewest”.

De Raad stelt zich vragen over de gepastheid om het geheel (of een aanzienlijk gedeelte) van de kosten van de diensten inzake waterverbruik te laten dragen door de eindgebruikers. Ook al biedt deze optie het voordeel dat actoren, die vandaag van belastingen zijn vrijgesteld, een financiële bijdrage moeten leveren, toch meent **de Raad** dat het gevaar voor een sociale en economische impact van een aanzienlijke verhoging van de waterprijs voor de bescheiden huishoudens reëel is, evenals voor bepaalde ondernemingen die veel water verbruiken.

Mocht de tariefmethode een beperking van de financiële bijdrage van het Gewest (en zelfs de afschaffing van de gewestelijke toelagen) en een logische stijging van het aandeel, dat aan de eindgebruikers moet worden gefactureerd, overwegen, dan zou **de Raad** erop wijzen dat de waterfactuur volgens hem slechts de effectieve waterkost (beginsel van de vervuiler betaalt) mag vertegenwoordigen indien de gemeenschap het fundamenteel recht op de toegang tot water voor iedereen (solidariteitsbeginsel via de fiscaliteit) verzekert.

Meer bepaald in een context waarin de gewestelijke toelagen niet in de tariefmethodologie zouden worden opgenomen, dringt **de Raad** erop aan dat er bepalingen worden ingesteld voor de beheersing van de waterprijs, opdat de bedragen, die de huishoudens en de ondernemingen moeten betalen, redelijk en betaalbaar blijven.

Een sociale rol vervullen

De Raad vindt het essentieel dat de tariefmethodologie en de andere publieke bepalingen een sociale rol vervullen teneinde de waterprecariteit te bestrijden. Om deze sociale rol te vervullen, vraagt hij met name om :

- de progressieve tarifiering per schijf te behouden;
- de mogelijkheid van systematische maandelijkse waterfacturen te overwegen. Deze mogelijkheid zou het aantal onbetaalde facturen kunnen verminderen. Men dient evenwel de impact te meten van een eventuele maandelijkse waterfactuur op de beheerskosten van de operatoren (en meer bepaald indien deze facturen per post zouden worden verstuurd);
- erover te waken dat de voorziening van het sociale tarief en/of het sociale waterfonds duidelijk en toegankelijk is.

Wat betreft het scenario waarbij de tussenkomst van het Gewest zou worden verminderd of afgeschaft, vraagt **de Raad** eveneens :

- een herziening van de tariefschijven teneinde de financiële impact op de kleine verbruikers te beperken (bijvoorbeeld door een verhoging van de eerste schijf tot 30 m³ per persoon te voorzien),
- de aanwending van de bedragen van de “afgeschafte” financiële tussenkomst van het Gewest voor een voorziening van sociale tarifiering of een uitbreiding van het sociaal fonds voor de toegang tot water.

Rationeel watergebruik

Water is een zeldzaam en waardevol goed. **De Raad** vraagt dan ook met aandrang dat de tariefmethodologie tot een rationeel watergebruik zou aanzetten en een zuinig verbruik van dit goed zou aanmoedigen. De progressieve tarifiering per schijf komt volgens hem aan deze doelstelling

tegemoet. Hij vindt in dit opzicht dat de bepaling van een specifieke milieucomponent in de structuur van de waterprijs niet noodzakelijk is.

De Raad stelt evenwel voor om tot een beperking van het waterverbruik aan te zetten door in de facturen een vergelijking tussen het persoonlijk waterverbruik en het gemiddeld waterverbruik van de Brusselaars op te nemen (naar het voorbeeld van de energiefacturen).

Industrieel watergebruik

De Raad stelt voor dat de tariefmethodologie recht zou doen aan een gedifferentieerde tarifiering die rekening houdt met de reële profielen van de industriële en professionele verbruikers door met name rekening te houden met de hoge watervolumes die voor hun activiteiten noodzakelijk zijn.

1.3 Transparantie en informatie

Volgens **de Raad** is het essentieel dat men waakt over de transparantie wat betreft de sommen die op de prijs van een kubieke meter water worden geheven. Hij vindt dat de waterfacturen op een duidelijke, leesbare en begrijpelijke manier de kostprijs van de verschillende diensten inzake waterbeheer (winning, vervoer, verdeling, afvoer, sanering...) moeten opgeven, evenals het aandeel van de eindgebruiker.

De Raad vindt het essentieel dat er een agenda wordt voorzien voor communicaties betreffende elke eventuele verhoging van de watertarieven, dit om de betrokken doelgroepen (huishoudens en ondernemingen) in de mogelijkheid te stellen om op deze tariefwijzigingen vooruit te lopen en zich hieraan aan te passen. Hij vraagt tevens met aandrang dat elke beduidende verhoging van de waterprijs op geleidelijke wijze zou worden ingevoerd. Hij vindt bovendien dat deze communicatie de informatie van de verbruikers zal moeten voorzien wat betreft de steunmaatregelen waarop zij kunnen beroep doen.

De Raad formuleert tenslotte de volgende denkpijlers die volgens hem eveneens van aard zijn om een meer gedetailleerde en - bijgevolg - meer billijke berekening van het waterverbruik mogelijk te maken:

- de invoering van bepalingen die aanzetten tot de plaatsing van individuele tellers (of op zijn minst doorgangtellers) voor de residentiële sector. Een gelijktijdige plaatsing van zulke tellers zou bovendien tot een beperking van de installatiekosten kunnen leiden;
- de opstelling van een indicatieve module voor eigenaars die hen toelaat om op basis van de opmetingen van de doorgangtellers de tarifiering van de lasten voor waterverbruik te berekenen en aldus zo stroomopwaarts mogelijk een zo billijk mogelijke verdeling van de bedragen te organiseren.

*
* *